

BİZİM MİLLETİ ANLAMAK ÇOK ZOR

7 Şubat 2024

Yıldırım Koç

Geçenlerde benden de yaşlı bir akademisyenle sohbet ediyorduk. Geçmişte çeşitli konularda halka uyguladıkları anketleri anlattı. Ben de bizim insanımızın öyle anketlerle filan anlaşılmasının mümkün olmadığını düşündüğümü söyledim.

Gerçekten de öyle düşünüyorum. Siz, hiç tanımadığınız ve sizi iyi tanımayan bir kişinin kapısını çalıp ona bazı sorular sorduğunuzda, bu kişi hemen bu soruların niçin sorulduğunu, yanıtlarının kime gideceğini, bu yanıtlar nedeniyle başının belaya girip girmeyeceğini, vb. hızlı bir biçimde düşünür ve sizin sorduğunuz sorulara bu çerçevede yanıt verir.

Anketler tabii ki yapılmalı; ancak anket sonuçları halkımızın bu uyanıklığı dikkate alınarak değerlendirilmeli. Hele yabancıların yaptıkları veya yaptırdıkları anketlerle halkımızı anlayabilmenin hiç mümkün olmadığını düşünenlerdenim. Halkımız son derece uyanıktır. Sizi iyi tanıyor, size güveniyor, sizi arkadaş kabul ediyorsa, gerçek görüşlerini açıklar. Yoksa, geçmiş deneyimlerden hareketle, son derece ihtiyatlıdır. Bu nedenle, bizim milleti öyle başka ülkelerde sonuç alınmış olan anketlerle anlayabilmek mümkün değildir. Şeytana pabucu ters giydirebilen çarıklı erkanıharpleri anlayabilmek her babayığidin harcı değildir.

Bizim millet gerçekten çok ilginç. Ne yapacağını önceden kestirebilmek çok zor.

İsmet Paşa'nın çok sevdiğim bir sözü var. Yanılmıyorsam iki yerde söylemiş.

"Vatandaşlarımız vatanın selâmeti için toplanıp bir saat içinde canlarını verebilirler. Ama vatanın selâmeti için onlara her gün bir kuyudan bir kova su çektiremezsin. Onları devamlı bir işe alıştırmak lâzımdır." (CHP İl Temsilcileri Toplantısında Demokratik Rejim, Seçimler ve Parti Politikaları Üzerine Yapılan Konuşma, Ulus Gazetesi, 30.06.1968)

"Bizler, vatan için canımızı veririz ama 15 gün muayyen bir saatte bir kova su çıkarmayız. Bütün ömrümde bunu yenmeye çalışıyorum." (CHP Meclis Grup Toplantısında Anayasa Değişikliği Üzerine Yapılan Konuşma, Ulus Gazetesi, 14.04.1970) (*İsmet İnönü, Konuşma, Demeç, Makale, Mesaj ve Söyleşileri (1968-1970)*, TBMM Kültür Sanat ve Yayın Kurulu Yayınları, No.105, Hazırlayan: İlhan Turan, Ankara, 2004)

Bu yazıyı yazmama neden olan olay, Bursa'da 27 Ocak 2024 günü indirimli satışta yaşanan izdiham.

Haber şöyle:

"Bursa'da merkez Yıldırım ilçesinde bir züccaciye mağazası, açılışa özel kampanya yaptı. Kampanyadan yararlanmak isteyenler saatler öncesinden kuyruğa girdi.

"Bir sokağın dolup taşıdığı açılışa kalabalık nedeniyle polis ekipleri güvenlik önlemleri aldı. **Yaklaşık 3 bin kişinin katıldığı açılışa** yurttaşlar zaman zaman gergin anlar yaşadı.

"Açılış saatinin gelmesi ile birlikte mağazaya akın eden kadınlar birbirlerini iterken bazıları ise izdihamdan dolayı yere düştü. Kalabalık arasında kaybolan 15 yaşındaki bir kız çocuğu ise gözyaşları içerisinde yaklaşık yarım saat boyunca ailesinin kendisine ulaşmasını bekledi.

"Alışveriş sonrası kızının yanında olmadığını fark eden anne ise kapıda bekleyen kızına kavuştu."

Yazımın ekindeki resimlerden birincisi, Bursa'daki züccaciye mağazasının açılışından, ikincisi de 8 Eylül 2022 günü İstanbul Sultanbeyli'de bir hediye mağazasının açılışından.

Mağaza açılışlarında yaşanan izdihamla ilişkin çok haber var. Bu haberlere hep şaşırarak baktım. Azalan gelirlerin yol açtığı boşluğu doldurabilmek için ucuzluk peşinde koşmayı anlıyorum; ama azalan geliri artırmak için bugüne kadar gösterilen duyarsızlığı bizim millete yakıştıramıyorum. Galiba oturdukları minder henüz pek tutuşmadı.

Kendime şu soruyu sordum: Züccaciye mağazasının açılışında 3.000 kişi 200 liralık bir tavayı 100 liraya alabilmek için saatlerce sıra bekleyip birbirini ezebiliyor. Bu insanların epeyce bir bölümünün olanakları sınırlı ki, böyle bir zahmete giriyorlar. Peki, 100 lira için bu zahmete giren insanlar, niçin asgari ücretin artırılması, vergi dilimlerinin işçiler lehine değiştirilmesi, TÜİK'in enflasyon tespitinin doğru yapılması, sağlık hizmetlerinin niteliğinin yükseltilmesi ve bu hizmetten para alınmaması, eğitimde

ailelerin harcamalarının azaltılması gibi birçok hak için neden 3.000 kişi ortak bir çaba göstermiyor? Herhalde mağaza açılışında bu sıkıntıyı yaşamanın bir riskinin olmadığını düşünüyor.

Sorunlarımız ne zaman çözüme kavuşur, biliyor musunuz?

Rahmetli İsmet Paşa'nın dediği gibi, insanlarımız kuyudan her gün bir kova su çekmeye ve birkaç yüz liralık indirimden yararlanabilmek için gösterdikleri çabaları asıl sorunlarının çözümü için göstermeye başladıklarında.